

УДК 343.37

В.М. ОЛІЙНИК, Одеській державний університет внутрішніх справ

ПОНЯТТЯ ТА ПРИНЦИПИ ВЗАЄМОДІЇ ПРИ ВИЯВЛЕННІ ТА РОЗКРИТТІ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Ключові слова: взаємодія, злочини у сфері господарської діяльності, принципи взаємодії

Суттєві зміни у динаміці та структурі злочинності у дев'яності роки минулого століття, були обумовлені перш за все, змінами, які відбуваються у соціально-економічних сферах. Безумовно складність відносин у світі, що глобалізується з багатьма економічними центрами потребує нового наукового осмислення нових відносин і процесів, особливо коли мова йде про країни, що трансформуються [1]. Видається логічним, що таке осмислення має бути спрямоване не лише на аналіз соціальних, економічних та політичних процесів, а найголовніше на структурно-функціональну перебудову окремих органів державної влади, які наділені правоохоронними функціями та визначення оптимальних шляхів взаємодії між ними.

Питанням взаємодії при виявленні і розслідуванні злочинів, у тому числі у сфері економіки, були присвячені праці вітчизняних і зарубіжних криміналістів: Ю.П. Аленіна, Г.В. Андрєєва, О.М. Бандурки, Р.С. Белкіна, В.Ф. Волобуєва, І.О. Возгріна, К.К. Горяїнова, А.С. Гутника, О.Ф. Долженкова, Г.О. Душейко, І.І. Іванова, І.П. Козаченко, І.І. Кучерова, В.В. Лисенка, В.А. Лукашева, М.І. Мазуріна., Г.А. Матусовського, М.А. Погорецького, А.Р. Ратінова, Ю.М. Ратишевського, В.М. Тертишника, В.Ю. Шепітька, О.М. Юрченка та інших. Однак необхідно визнати, що на сучасному етапі розвитку оперативно-розшукової науки проблематика організації і тактики взаємодії оперативних підрозділів податкової мі-

ліції та підрозділів Державного департаменту боротьби з економічною злочинністю не досліджувались комплексно. Означене значною мірою зменшує ефективність реалізації законодавчих приписів, системних реформ, які відбуваються у державі, щодо оптимізації господарської діяльності та відповідальності за порушення законодавства у сфері господарювання, економічних та податкових відносин.

На жаль, здійснення в Україні правоохоронної діяльності уповноваженими органами держави сьогодні не можна вважати задовільним. Криміногенна обстановка, стан захисту економічних інтересів країни та її громадян викликає незадоволення населення і є реальною загрозою національній безпеці та процесу реформ, які проводяться в нашій державі. Серед основних причин слід назвати відсутність на управлінському, організаційному та тактичному рівнях належно організованої взаємодії між оперативними підрозділами правоохоронних органів під час виявлення, документування та розкриття злочинів у сфері господарської діяльності.

Відомо, що головним інструментарієм наук правового циклу є терміни і поняття. Фактично категоріальний апарат виступає методом пізнання. В цьому оперативно-розшукова діяльність не відрізняється від інших наук, використовуючи у наукових дослідженнях найрізноманітніші змістовні поняття та терміни. Разом із тим, багатоманітність визначень одного й того ж явища або процесу, наповнення одних і тих же понять різним змістом суттєво впливають на ефективність наукових досліджень, розмивають їх предмет та межі.

Тому мета нашого дослідження потребує насамперед з'ясування суті і змісту поняття «взаємодія» з позиції різних галузей знань, що дасть змогу розробити рекомендації для подальшого вдосконалення механізму взаємодії оперативних підрозділів ОВС та податкової міліції при розкритті злочинів у сфері господарської діяльності. Необхідно зауважити, що незважаючи на досить широке застосування поняття взаємодії, комплексно ця проблема розроблена ще недостатньо, відсут-

не єдине уявлення щодо цього поняття та його змісту. Означений стан справ, суперечить принципу наукової обґрунтованості соціально корисної діяльності, якою виступає ОРД, та потребує вирішення.

Аналіз сутності поняття взаємодії в правоохоронній діяльності необхідно логічно здійснювати від загального до часткового, тобто, від філософського поняття взаємодії як наукової абстракції найвищого порядку до його інтерпретації в сфері правоохоронної діяльності.

Різноманітність підходів до поняття «взаємодія» у філософії, з об'єктивних причин не дозволяє проаналізувати їх усі. Так, згідно з філософською енциклопедією, для означеної категорії у філософії характерна наявність:

- лише таких зв'язків, які дозволяють об'єктам впливати один на одного;
- самої взаємодії, в результаті якої відбувається взаємна зміна взаємодіючих об'єктів [2].

У інших загальнонаукових джерелах зазначається, що взаємодія – філософська категорія, яка відображає особливий тип відношення між об'єктами, при якому кожен з об'єктів діє (впливає) на інші об'єкти, приводячи їх до зміни, і водночас зазнає дії (впливу) з боку кожного з цих об'єктів, що, у свою чергу, зумовлює зміну його стану [3, с.77–78].

Ми поділяємо означені позиції у зв'язку з тим, що означені філософські підходи до поняття взаємодії акцентують свою увагу на актуалізовані зв'язки, зміну стану об'єктів, які піддаються впливу, реальну взаємодію. Тому наведені загальнонаукові визначення використовуватимуться у дослідженні як базові.

Отже, аналіз поняття «взаємодії» як філософської категорії, через призму теорії систем та теорії діяльності дозволяє виділити такі основні положення:

- взаємодія існує лише за наявності двох і більше співіснуючих систем із суміжними функціями;
- взаємодія має місце тоді коли системи функціонують одночасно;
- наявність у взаємодіючих елементів схожих властивостей;

- при взаємодії змінюються якісні характеристики об'єктів взаємодії;

- здатність кожного об'єкту взаємодії виступати її ініціатором;

- можливість настання негативних і позитивних наслідків взаємодії;

- спільність мети, засобів та діяльності відокремлених взаємодіючих об'єктів.

Розглядаючи взаємодію саме соціальних систем, слушно зазначити, що ефективна діяльність кожного із взаємодіючих об'єктів обумовлює їх взаємний розвиток, а також відображається в кінцевому результаті, який є наслідком взаємодії та характеризує її.

В залежності від мети діяльності взаємодія може бути умовно поділена на негативну та позитивну.

Негативна взаємодія – функціонування суб'єктів спрямоване на досягнення протилежних цілей, вплив та дія кожного з них спрямована на перешкоджання розвитку іншого об'єкта.

Позитивна взаємодія – елементи у своїй діяльності прагнуть досягнення однієї мети (у нашому випадку – протидії злочинності), зусилля об'єктів спрямовані в один бік, при цьому відбувається найбільш повне використання їх можливостей для виконання спільних задач. Як наслідок створюються необхідні передумови для успішної реалізації поставлених перед ними завдань. Отже, позитивна взаємодія породжує нові якості та можливості, які відсутні у взаємодіючих суб'єктів по одній. В подальшому автором акцентується увага на позитивній взаємодії.

Категорія взаємодії всебічно вивчається теорією управління. Означене обумовлено тим, що постійний розвиток соціальних систем, необхідність вироблення нових та удосконалення існуючих функцій та властивостей, складність впливу на зовнішні об'єкти вимагає пошуку нових рішень, одним з яких є взаємодія. Крім цього взаємодія є внутрішньою сутністю системи її системоутворюючим чинником. У зв'язку з цим можна погодитись з думкою Е. Старосцяка, який зазначає, що тільки правильно організована взаємодія за-

безпечить повне використання сил та можливостей органів управління [4, с.115].

Інші фахівці у галузі управління розглядають взаємодію як складну форму управлінської діяльності, що характеризує ступінь, способи і форми взаємного впливу елементів соціально-економічних систем в процесі їх планомірно-цілеспрямованого функціонування та розвитку. Забезпечуючи внутрішню єдність та узгодження в роботі всіх елементів управляючої системи, взаємодія створює чітко працюючий механізм управління [5, с.9–16].

Власний підхід до розуміння взаємодії в управлінському аспекті висловив В.Г. Афанасьєв, який пише, що взаємодія – це дія одного, орієнтована на іншого. Встановити взаємодію між двома частинами цілого, двома організаціями – це значить визначити, які дії другого та їх результати потрібні для першого [6, с.272]. Проте, у іншому дослідженні автор висловлює дещо іншу позицію і пише «взаємодія і взаємозв'язок компонентів утворюють систему в рамках даної якості, надають їй певної структурності, внутрішньої організації, забезпечують її функціонування та розвиток» [7, с.27–34]. На основі наведеного можна визначити управлінські аспекти взаємодії, які полягають у тому, що:

- взаємодія виступає, як фактор, який характеризує організаційну сторону управління системами (правоохоронними органами);
- сама організаційна структура через взаємодію відображає ступінь своєї раціональності, доцільності та ефективності.

Підходи до означеного поняття в теорії управління, безумовно є важливими, проте, не можуть бути повністю підтримані автором у даному дослідженні. Теорія управління – наука про принципи і методи управління різноманітними системами процесами та об'єктами, а управління як діяльність передбачає спрямування зусиль на зміну стану об'єктів чи суб'єктів за визначеним алгоритмом. Розглядаючи взаємодію між оперативними підрозділами МВС та податкової міліції слушно акцентувати увагу на тому, що вона відбувається між рівноправними суб'єктами, які не знаходяться у підпорядкуванні відносно один

одного і метою взаємодії не є зміна їх кількісно-якісних характеристик (стану). В управлінському аспекті можна говорити про вплив означених систем як самостійних елементів правоохоронної системи на систему злочинності з метою зміни її характеристик.

Вище нами зазначалось, що розгляд поняття взаємодії проводиться через призму категорії «діяльність». Саме тому, в аспекті нашого дослідження важливо розглянути погляди вчених-праксеологів на цю проблему. На думку, Я. Зеленецького, взаємодія – це така діяльність, яка направлена на реалізацію тотальних чи єдиних цілей [8, с.66]. Інший дослідник В.М. Шванков за основу свого визначення поклав ділове співробітництво на основі взаємодопомоги частин елементів [9, с.8–10]. Основоположник теорії діяльності (праксеології) Т. Котарбинський розрізняв позитивну взаємодію, чи позитивну кооперацію, та негативну взаємодію чи негативну кооперацію, і вважав, що два суб'єкти взаємодіють якщо один з них або допомагає або перешкоджає іншому [10]. Безумовно, такий підхід є цілком виправданий, з точки зору найбільш загального підходу до аналізу суспільних процесів і систем, адже по-суті, будь які відносини між ними, що змінюють їх характеристики є взаємодією. Так, не ігноруючи наявності негативної взаємодії між оперативними підрозділами МВС та податкової міліції, яка проявляється у конкуренції між системами, індивідуальну зацікавленість одними і тими ж об'єктами, які становлять оперативний інтерес і т.д. Слушно зазначити, що на практиці вона ускладнює виконання головної функції правоохоронної системи.

Переходячи до аналізу взаємодії у межах правоохоронної системи слід відзначити, що управлінські, правові та організаційно-тактичні аспекти цього процесу наукою ОРД зроблені недостатньо.

Наприклад, у працях А.А. Аксьонова, К.К. Єрмакова, В.М. Шванкова розглядаються лише окремі аспекти цієї проблеми стосовно органів внутрішніх справ, але навіть відсутнє спеціальне визначення понять «взаємодія» та «координація» [11, с.2].

Досить ґрунтовно питання взаємодії досліджено у криміналістиці. Криміналістика вивчає «взаємодію» згідно зі своїм предметом дослідження – під кутом зору закономірностей слідоутворення (у широкому розумінні), виявлення, фіксації, дослідження слідів злочинця, використання їх у процесі доказування у кримінальних справах. Завдання криміналістики у даному випадку полягає у тому, яким чином побудувати взаємодію правоохоронних органів, щоб забезпечити найбільш повне і ефективне виявлення і використання слідів злочинця у процесі доказування [12, с.225].

Але, незважаючи на однаковість вчених щодо предмету криміналістики у межах означеної науки існують різноманітні визначення терміну «взаємодія». Наприклад, під взаємодією одні автори розуміють об'єднання зусиль слідчого з іншими правоохоронними органами для узгоджених дій і досягнення загальної мети розкриття і розслідування злочинів, яке здійснюється у формах, передбачених законом, відомчими правовими актами або вироблених (напрацьованих) практикою [13, с.443]. Інші автори трактують «взаємодію», як «узгоджену за метою, місцем і часом діяльність як слідчого, так і органів дізнання, які забезпечують ефективну розстановку сил, комплексне використання методів і засобів» [14, с.677].

На думку Т.В. Авер'янової та Р.С. Белкіна, під взаємодією слід вважати однакове (разове) або досить тривале (тривале за часом) об'єднання зусиль, засобів і методів для досягнення завдань виявлення, швидкого і повного розкриття злочинів, викриття винних і забезпечення правильного застосування закону з тим, щоб кожний, хто здійснив злочин, був притягнений до справедливого покарання і жоден невинний не був притягнутий до кримінальної відповідальності і засуджений [15, с.11]. Автор вважає, що означене визначення є досить вдалим, оскільки носить комплексний характер, а саме: розглядається через призму діяльності, чітко окреслює мету взаємодії та акцентує увагу на її правовому характері.

Значний внесок в побудову наукового підґрунтя для означених досліджень вніс російський вчений В.П. Хомколов у роботі «Орга-

нізація управління оперативно-розшуковою діяльністю: системний підхід» [16], в якій на високому науковому рівні розглянув структурно-функціональну характеристику оперативних підрозділів. Важливість цього дослідження обумовлена тим, що у процесі боротьби зі злочинністю відбувається протиставлення двох систем правоохоронної та системи злочинності. У свою чергу правоохоронна система є досить складним соціальним утворенням, яке включає велику кількість елементів наділених своїми специфічними функціями. В нашій країні функції боротьби зі злочинністю та іншими правопорушеннями покладаються на ряд державних органів, кожен з яких діє у межах відповідних повноважень та встановленої законом процедури. Означену систему органів умовно називають системою кримінальної юстиції.

Можна цілком підтримати точку зору В.Н. Кудрявцева, який абсолютно справедливо відносить систему кримінальної юстиції, як і інші системи у галузі права до функціональних. При цьому автор зазначає, що під функціональною системою варто розуміти не анатомію, не структуру органів, а їх сукупну та цілеспрямовану діяльність по досягненню визначеного результату [17]. Як видно з наведеного визначення автор робить цілком вірний акцент на спільності мети функціонування усіх елементів системи. Підтримуючи означену позицію, слушно зазначити, що питання мети функціонування є головним при дослідженні будь-якої системи, так, як вона визначає функції, від правильного вибору яких залежить ефективність систем незалежно від того чи витікає поставлена мета із власне природи системи, чи поставлена зовні. Досліджуючи проблему цілей системи кримінальної юстиції І.Б. Михайловська виходить з того, що ієрархія систем супроводжує ієрархію цілей, що призводить до висновку про наявність ієрархії цілей. Перший рівень – найвища мета всієї системи суспільства, він забезпечує укріплення суспільних відносин. Система кримінальної юстиції – це одна із систем, яка забезпечує досягнення означеної мети і тому в самому загальному вигляді без-

посередня мета системи кримінальної юстиції може бути сформульована як охорона суспільства від злочинів [18, с.30]. Підтримуючи означену точку зору, автор вважає, що саме єдність мети оперативних підрозділів ОВС та податкової міліції і виступає головною передумовою, що створює об'єктивні передумови для їх взаємодії.

Будь-яка форма людської діяльності, в тому числі і процес виявлення та розкриття злочинів базується на відповідних принципах. Принципи є найважливішими науковими та правовими категоріями, оскільки вони відображають самі вагомні властивості тієї чи іншої форми людської діяльності та її правового регулювання.

«Принцип» – це «научное или нравственное начало, основание, правило, основа, от которой не отступают» [19, с.431]. Справедливими визнаються судження А.Г. Маркушина, який пише: «За своїм походженням принципи об'єктивні, оскільки в них у концентрованому вигляді знайшли відображення найбільш загальні закони формування та функціонування особливих суспільних відносин на конкретному історичному етапі. Будучи створеними конкретною дійсністю, принципи не лише відображають її об'єктивні закономірності, але і виступають засобами перебудови цієї дійсності. Принципи існують незалежно від суб'єкта і можуть бути лише пізнані ним, або залишитись поза межами цього пізнання до певного періоду» [20, с.35].

Зрозуміло, що взаємодія оперативних підрозділів ґрунтується на системі принципів, які мають ієрархічну структуру. Ми вважаємо, що найголовнішими виступають правові (легальні) принципи. Характер і система принципів визначають завдання, форми та методи конкретної діяльності. Зрозуміло, що у цьому випадку завдання завжди повинні бути співрозмірними з принципами і не можуть з ними розходитись. Ми підтримуємо визначення правових (легальних) принципів, запропонованого В.І. Зажицьким. Вчений зазначає, що правові принципи – це основоположні, фундаментальні ідеї, сформульовані з урахуванням об'єктивних закономірностей розвитку

суспільства, а також досягнень правової думки і моральних, правових, світоглядних уявлень громадян, закріплених у правових нормах, які виражають найсуттєвіші якості певної сфери правового регулювання і свідчать про рівень демократії у суспільстві і ступеня забезпечення прав і свобод громадян [21, с.79].

Вагомим досягненням ОРД як науки стало закріплення принципів цієї діяльності на законодавчому рівні. Так, у ст.4 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» визначено, що оперативно-розшукова діяльність ґрунтується на законності, дотриманні прав і свобод людини, взаємодії з органами управління і населенням. Аналіз змісту зазначених принципів на думку автора не є доцільним для дослідження, адже вони детально розроблені у межах наук юридичного циклу і є по суті універсальними, використовуються різними галузями знання без суттєвих змін. У теорії оперативно-розшукової діяльності, на другому рівні знаходяться спеціальні принципи, які також досить ґрунтовно досліджені науковцями. До них слід віднести принципи: конспірації, поєднання гласних і негласних сил та методів та наступальності. Але, незважаючи на велику кількість досліджень щодо їх сутності, єдиний підхід на сьогодні відсутній.

Ми погоджуємося з точкою зору професора М.П. Водько, який крім розгляду сутності принципів, розглядає і практичні механізми їх забезпечення, окремих з них. Так, вчений зазначає, що принцип конспірації забезпечується:

- нормативним регулюванням правил конспірації, умов здійснення ОРД, чітко врегульованої процедури отримання негласної інформації, її зберігання, аналізу та використання;

- встановленням належного режиму функціонування оперативно-розшукових, інформаційних, статистичних, обліково-фінансових та інших підрозділів які працюють з інформацією [22, с.16].

Урахування наведених положень є важливим при дослідженні взаємодії оперативних підрозділів, адже в її процесі на всіх етапах проходить обмін інформацією, що у свою чергу робить систему оперативних підрозді-

лів чутливою до можливих спроб її отримання сторонніми особами.

Переходячи до безпосереднього аналізу принципів взаємодії, слушно зазначити, що окремі вчені взагалі вважають ідею розробки принципів для окремих інститутів, в тому числі для взаємодії, малоперспективною. Так, А.В. Загорний пропонує застосовувати при організації взаємодії загальну систему принципів правоохоронної діяльності. На його думку, щодо взаємодії бажано говорити не про принципи, а про «деякі вихідні умови чи передумови оптимізації діяльності» [23, с.14].

Такий підхід є досить неоднозначним. Ми погоджуємось з тим, що взаємодію між оперативними підрозділами можливо розглядати як самостійний інститут, але як інститут який базується на самостійних вузькоспеціалізованих принципах. Підміна «принципів» «умовами оптимізації» є недопустимою, адже ці категорії різнопланові і нерівнозначні за змістом. Так, говорячи про умови оптимізації до них можна віднести: достатнє фінансування, належне нормативне забезпечення і т.д. Нам видається неможливим віднесення означених положень до принципів, як основоположних засад діяльності. Крім цього, оптимізація будь-чого можлива лише у разі його реального існування, тобто, наявність об'єкту на який спрямовується комплекс заходів, що є необхідною передумовою початку оптимізації. По суті, можна говорити про оптимізацію взаємодії лише після початку її реалізації у вигляді активної діяльності відповідних суб'єктів спрямованої на досягнення поставленої мети.

На основі наведених положень ми вважаємо, що *під принципами взаємодії оперативних підрозділів ОВС та податкової міліції слід вважати систему основоположних ідей, які сформовані з урахуванням наукових досліджень та практики оперативно-розшукової діяльності на сучасному етапі та здатні найбільш повно забезпечити виконання завдання боротьби зі злочинністю.*

Серед спеціальних принципів взаємодії слід виділити:

Предметність. Принцип предметності полягає у тому, що поєднання зусиль двох дія-

льних систем (оперативних підрозділів ОВС та податкової міліції) має виникати лише у зв'язку з конкретними фактами чи особами, які становлять оперативний інтерес, та на конкретних підставах. По-суті, основою для початку взаємодії служить інформація, відносно події, осіб та фактів, що становлять оперативний інтерес.

Систематичність. Означений принцип базується на тому, що здійснення оперативно-розшукової діяльності це перманентний процес. Відповідно і взаємодія оперативних підрозділів повинна бути регулярною, мати безперервний характер. Крім цього, означений принцип детермінований тим, що оперативні підрозділи є елементами складної системи правоохоронних органів, діяльність яких підпорядкована загальній меті та узгоджується на рівні управління цими системами.

Розмежування компетенції. Незважаючи на спільність завдань, оперативні підрозділи ОВС і податкової міліції наділені специфічними, чітко визначеними повноваженнями, мають власні функціональні обов'язки, і тому керуючись принципом «дозволено лише те, що прямо передбачено в законі» повинні діяти виключно у межах своєї компетенції.

Плановість. Це вираз цілеспрямованості спільних зусиль та управління ними. Реалізація цього принципу дозволить встановити послідовність реалізації висунутих цілей, визначити організаційно-тактичні основи використання сил та засобів на кожному етапі взаємодії, шляхи і терміни вирішення поставлених завдань, реалізувати намічені цілі найбільш раціональним шляхом.

Професіоналізм. Принцип професіоналізму у взаємодії передбачає використання відповідного набору професійно-ділових, комунікативних та особистих якостей правоохоронців, що беруть участь у спільній узгодженій діяльності. Професіоналізм передбачає не тільки високий рівень практичної підготовки безпосередніх виконавців, але й осіб, які організують взаємодію на управлінському рівні.

Оперативність. Як зазначалось вище, для взаємодії оперативних підрозділів ОВС та податкової міліції характерний принцип пла-

новості, але у реальному житті неможливо прорахувати та спрогнозувати усіх тенденцій розвитку процесу взаємодії, передбачити константний алгоритм дій. Саме тому, важливим принципом взаємодії між означеними підрозділами виступає оперативність. Використання принципу оперативності підкреслює динамічний характер взаємодії оперативних підрозділів, здатність швидко реагувати на зміни в оперативній обстановці шляхом оптимального використання відповідних сил та засобів. Принцип оперативності безпосередньо впливає на організацію та тактику як оперативно-розшукової діяльності в цілому так і процесу взаємодії між оперативними підрозділами.

Оптимальність. Взаємодія передбачає погоджене функціонування суб'єктів і тому передбачає оптимальне використання можливостей взаємодіючих суб'єктів. Реалізація означеного принципу передбачає взаємний аналіз суб'єктами взаємодії можливостей один одного (кількісно-якісних характеристик). Належне дотримання означеного принципу дозволяє ефективно планувати проведення спільних оперативно-розшукових заходів та оптимально використовувати можливості негласних працівників.

Якщо мова йдеться про принцип пропорційної відповідальності за наслідки взаємодії, у такому разі необхідно вирішити питання щодо обліку та оцінки діяльності взаємодіючих елементів. На сьогодні відсутні надійні критерії оцінки діяльності практичних підрозділів та служб правоохоронних органів, оскільки не запроваджено чіткої системи обліку результатів їхньої роботи. З тим щоб розв'язати проблемні питання про відповідальність за наслідки взаємодії існують різні базові положення на яких вони повинні будуватися. Відповідно до першого, передбачається встановити солідарну відповідальність для усіх взаємодіючих суб'єктів у разі виконання ними спільного завдання. У разі не урегульованості цього питання таким чином, у формах взаємовідносин можуть виникнути ситуації формального ставлення до виконання спільних завдань, а також призвести до знеособлення.

Відповідно до вищевикладеного взаємодіючі суб'єкти повинні нести відповідальність лише за той обсяг роботи, котрий був покладений на них в межах їх компетенції.

Таким чином, ефективність взаємодії, а в її межах розподіл функціональних обов'язків з метою виконання спільних завдань, використовуючи потенціал кожної взаємодіючої сторони може бути досягнуто якщо він буде побудований на вищезазначених принципах, що може виключити у процедурі боротьби фактор дублювання дій, а також буде впливати на мотивуючу складову такого процесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Маркович Д. Ж. Противоречия транзиции постсоциалистических обществ / Д. Ж. Маркович // Социологические исследования. – 2006. – № 9. – С. 21–27.
2. Философская энциклопедия. – М. : Сов. энцикл., 1960. – Т. 1. – С. 20.
3. Філософський енциклопедичний словник / за ред. В. І. Шинкарука. – К. : Абрис, 2002. – 742 с.
4. Старосьцяк Е. Элементы науки управления / Е. Старосьцяк ; пер. с польск. – М. : Прогресс, 1965. – 423 с.
5. Взаимодействие органов управления производством / под ред. О. В. Козловой, Г. Коциолка. – М. : Мысль, 1983. – 462 с.
6. Афанасьев В. Г. Общество: системность, познание и управление / В. Г. Афанасьев. – М. : Политиздат, 1981. – 432 с.
7. Афанасьев В. Г. Системность и общество / В. Г. Афанасьев. – М. : Политиздат, 1980. – 368 с.
8. Зеленовский Я. Организация трудовых коллективов. Введение в теорию организации и управления / Я. Зеленовский ; пер. с польск. – М. : Прогресс, 1971. – 311 с.
9. Шванков В. М. Теоретические основы координации и взаимодействия в органах внутренних дел / В. М. Шванков. – М. : Акад. МВД СССР, 1978. – 174 с.
10. Котарбинский Т. Трактат о хорошей работе / Т. Котарбинский ; пер. с польск. – М. : Экономика, 1975. – 271 с.

11. Супруненко А. М. Взаємодія оперативних підрозділів податкової міліції з іншими правоохоронними органами в розкритті злочинів : лекція з курсу «Оперативно-розшукова діяльність податкової міліції» / А. М. Супруненко. – Ірпінь, 2004. – 28 с.

12. Криминалистика. Криминалистическая тактика и методика расследования преступлений : учебник / под. ред. В. Ю. Шепитько. – Х. : Одиссей, 2001. – 527 с.

13. Криминалистика : учебник / под ред. Т. А. Седовой и А. А. Эскархопуло. – СПб. : Лань, 2001. – 926 с.

14. Курс криминалистики. Общая часть / отв.ред. В. Е. Корноухов. – М. : Юристъ, 2000. – 784 с.

15. Криминалистическое обеспечение деятельности милиции и органов предварительного расследования / под ред. Т. А. Аверьяновой, Р. С. Белкина. – М. : Новый юрист, 1997. – 400 с.

16. Хомколов В. П Организация управления оперативно-розыскной деятельностью: системный подход / В. П. Хомколов. – М. : Закон и право, ЮНИТИ, 1999. – 191 с.

17. Кудрявцев В. Н. Функциональные системы в области права / В. Н. Кудрявцев // Вопросы кибернетики. Правовая кибернетика. –

М., 1977. – Вып. 40. – С. 18.

18. Михайловская И. Б. Системное описание уголовной юстиции // Проблемы повышения эффективности функционирования правоохранительных органов / И. Б. Михайловская. – М., 1978.

19. Даль В. И. Толковый словарь живого великорусского языка : в 4 т. Т. 3 / В. И. Даль. – М., 1980.

20. Маркушин А. Г. Оперативно-розыскная деятельность – необходимость и законность / А. Г. Маркушин. – Н. Новгород, 1997.

21. Зажицкий В. И. Результаты оперативно-розыскной деятельности в уголовном судопроизводстве: теория и практика / В. И. Зажицкий. – СПб. : Юрид. центр Пресс, 2006. – 449 с.

22. Водько Н. П. Федеральный закон «Об оперативно-розыскной деятельности» в системе российского законодательства: проблемы и решения : монография / Н. П. Водько. – М. : Издат. дом Шумиловой И. И., 2007. – 131 с.

23. Загорный А. В. Координация деятельности органов внутренних дел с другими государственными органами и общественными организациями в предупреждении правонарушений и укреплении общественного порядка : учеб. пособие / А. В. Загорный. – М. : Академия МВД СССР, 1981. – 68 с.

Олійник В. М. Поняття та принципи взаємодії при виявленні та розкритті злочинів у сфері господарської діяльності / В. М. Олійник // Форум права. – 2012. – № 2. – С. 511–518 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2012-2/12ovmcgd.pdf>

Визначено поняття та ключові принципи щодо взаємодії оперативних підрозділів боротьби з економічною злочинністю ОВС та оперативних підрозділів податкової міліції при виявленні та розкритті злочинів у сфері господарської діяльності.

Олейник В.М. Понятие и принципы взаимодействия при выявлении и раскрытии преступлений в сфере хозяйственной деятельности

Определены понятия и ключевые принципы в отношении взаимодействия оперативных подразделений борьбы с экономической преступностью ОВД и оперативных подразделений налоговой милиции при выявлении и раскрытии преступлений в сфере хозяйственной деятельности.

Oleynik V.M. The Concept and Principles of Cooperation in Identifying and Solving Crimes in the Sphere of Economic Activity

The concepts and key principles for the interaction of operational units to combat economic crime police department and operating units of the tax police in identifying and solving crimes in the sphere of economic activity are defined.